nemškim državnim zborom izpovedal, da Nemčija želi ruskemu ljudstvu svoboden razvoj in da je pripravljena skleniti ž njim mir na častni podlagi za oba naroda. Rekel je: Ne vemo, kako se bodo dogodki razvili, toda mi ostanemo pri svojem načelu, da se nočemo vmešavati v notranje razmere tujih držav. Zlobno se sedaj širijo vesti, da hoče nemški cesar Rusom uničiti komaj priborjeno svobodo in spraviti carja nazaj. To je laž. Ruski narod naj si svojo hišo uredi sam. Mi si moremo želeti le to, da se Rusija razvije v trdno in varno trdnjavo miru. Če bo preuredba privedla do zopetnega zbližanja narodov, ki sta navezana na dobro sosesčino, tedaj to pozdravljamo z veseljem. Nemčija je veliko trpela pod grehi stare Rusije. Ruski narod, ki prav gotovo ni hotel te vojne, naj se nikar ne boji našega vmešavanja. Želimo le, da bomo ž njim čim prej živeli v miru, ki bo zgrajen na častni podlagi za oba naroda.

Po najbolj merodajnih osebah smo Avstrija in Nemčija novi Rusiji poslali glas, da ji želimo prosti razvoj v notranjih razmerah in da smo pripravljeni ž njo govoriti o miru, s katerim bomo mi in Rusi zadovoljni.

— — —

Dunajsko časopisje je poučeno, da bodo naše države kmalu nanovo in javno ponudile sovražnikom mir. To storijo tem lažje, ker je naš položaj na vseh frontah zelo ugoden.

Velika važnost se pripisuje temu, da sta se naš cesar in cesarica v spremstvu zunanjega ministra grofa Černina odpeljala dne 2. aprila v nemški glavni stan, kjer jih je pričakovala nemška cesarska dvojica z državnim kancelarjem Bethmann-Hollwegom. Znano je in vsi narodi to visoko cenijo, da se naš cesar in cesarica zelo trudita, da bi dala svojim narodom zopet mir.

Želja po državnem zboru

Avstrijsko prebivalstvo si želi vedno močneje, da se otvori zopet državni zbor in se da njegovim zastopnikom priložnost, povedati o različnih dogodkih [illegible] alstva. Ce- [illegible] ražamo po [illegible] topih tudi [illegible] je leto ob- [illegible]

[illegible] postaja vedno težavnejše. Uradi sami čutijo, da jim je treba poslušati tudi mnenje in sodbo ljudske množice, zato si pomagajo s tem, da kličejo ob svojo stran različne posvetovalce. A kaj, ko ti posvetovalci nimajo glede svobodnega govora istih pravic kot poslanci, niti istega stika s celimi okraji in z vsemi plastmi prebivalstva. Zakaj torej segati po nadomestkih, če pa je vsak čas priložnost, sklicati postavodajalne zbore in tamkaj slišati svobodno besedo ljudskih zastopnikov?

Na Dunaju se sedaj vrši izredno zanimiva razprava proti uradnikom depozitne banke, ki je delala pri dobavi za vojaške potrebščine nezaslišano velike dobičke. Ljudstvo s strogim očesom zasleduje delovanje zasebnega in bančnega kapitala v sedanji vojski, opazuje različne brezvestne izkoriščevalce ljudske bede in neusmiljene oderuhe ter želi, da spravi v javnost tudi svoja opazovanja in svoje predloge kako zabraniti škodljive izrastke sedanjega gospodarskega življenja. Toda to lahko stori samo isti, ki ima svobodno besedo.

Tudi politične pravice avstrijskih narodov zahtevajo pozornih varuhov. Mladi cesar je sicer v svojem prvem okliču na narode slovesno izjavil, da bo branil vsem narodom v ustavi zajamčene svobočine in zunanji minister grof Černin še je pretekle dni zatrjeval, da bodo narodi monarhije dobili plačilo za svoje junaštvo, vendar nam je vsem znano, da nemške stranke pritiskajo na vlado, naj se nenemškim narodom prikrajšajo njih v ustavi zapisane pravice.

Ako se skliče državni zbor, imeli bodo nenemški avstrijski narodi dovolj jamstva, da se vlada ne bo udala enostranskemu pritisku, ampak da bo ostala vsem narodom pravična in da se Avstrija z zahtevanimi odcepitvami ne bo oslabila napram drugim državam. Poslanci Habsburžanom brezpogojno udanih narodov naj bodo v sedanjih časih močen oklep naši vladarski hiši proti vsem njenim odkritim in prikritim sovražnikom.

Želja po državnem zboru je pač opravičena in dolžnost vlade je, da kmalu ugodi tej splošni ljudski želji.

Naše žrtve za domovino.

Za ranami, dobljenimi na Loberdobu, je dne 17. novembra p. l. umrl v mariborski bolnišnici, spreviden s sv. zakramenti, domobranski vojak 26letni Simon Dajčer, sin mesnega pogrebca Alojzija Dajčer v Mariboru. Padli junak je imel več težkih ran, katerim je po težkih mukah podlegel. Bil je dober in zvest delavec pri kamnoseškem mojstru Kociančiču. Rajni je bil spoštovan ne samo pri svojih sodelavcih, ampak tudi pri vseh, ki so ga poznali. Na bojišču je bil hraber in neustrašen, v družbi vesel in šaljiv.

Žalostna usoda je zadela Habjaničevo hišo pri Sv. Rupertu v Slov. gor., v Zavrhu. Padel je na bojišču mlad vrli junak, pridnega in poštenega značaja. Bil je še komaj v 20. letu svoje starosti. Cel dan je trpel strašne bolečine. Bil je brez vse pomoči pod milim nebom. Padel je na italijanskem bojišču. Blagi, nepozabni Janez, Bog Ti večni pokoj daj, večna luč Ti sveti naj!

Na Dunaju je umrl v bolnišnici Leopold Perko po dolgi in mučni bolezni. Rajni je bil doma od Sv. Jakoba v Slov. gor. Dal je svoje življenje za cesarja in domovini na oltar. Bil je v najlepši dobi svoje mladosti. Mnogo Marijinih mož in mladeničev smo že izgubili v naši župniji. Naj bo vsem tuja zemljica lahka!

Iz italijanskega bojišča se nam poroča: V taborišču je pri snaženju konj Peter Klemenc popravljal kamenje, a ni slutil, da se nahaja tamkaj ročna granata, ki se je v trenutku razpočila, mu raztrgala pest desne roke, ranila levo roko, glavo in prsa. Navzoč je bil tudi Ludovik Dolajš od Sv. Jakoba v Slov. gor. in drugi, ki so mu takoj priskočili na pomoč in ga nesli v bližnjo sanitetno postajo. Revež je v nekaterih dneh v ptujski bolnišnici vsled ran umrl. Bil je mirnega značaja. Bodi mu Bog milostljiv! Zapušča v Mali Mislinji pri Slov.-Gradcu ženo in pet malih otročičev. Nesreča se je zgodila dne 25. februarja.

Umrl je v bolnišnici v Dunajskem Novem Mestu Vincenc Cerjak, doma v Dolenji vasi pri Vidmu na Štajerskem. Podlegel je bolezni, dobljeni pri vojakih. To je že druga vojna žrtev iz te rodovine. Njegov brat Mihael, gimnazist, je padel dne 22. junija 1915 na laški fronti pri Trbižu.

Iz St. Ožbalta pri Trojanah se nam poroča: Med žrtve za domovino je prištet tudi organist in zasebni učitelj Jurij Florjanc, star 42 let. Izdihnil je svojo blago dušo dne 9. februarja 1917 na Dunaju. Umrl je po hudih operacijah, katere so bile potrebne radi bolezni, ki si jo je nakopal po hudem prehlajenju pri vojakih. Rajni je bil vzgleden mož, pri župljanih zelo priljubljen. Tukaj je preživel srečnih 18 let. Obžalovan je od cele župnije, posebno od šolske mladine, katera ga močno pogreša. Bil je zvest naročnik „Slovenskega Gospodarja" že čez 20 let. Priporoča se v blag spomin in molitev. Naj mu povrne vse storjene dobrote večni Bog!

Na primorski fronti je padel dne 6. februarja 25letni mladenič Srečko Mikuž, doma iz Ernovža pri Spielfeldu. Bil je junak prve vrste. Bojeval se je na srbskem, ruskem, rumunskem, macedonskem, albanskem in italijanskem bojišču. Dvakrat je prišel v vjetništvo, a se je vsakokrat srečno rešil. Za časa karpatskih bojev je prišel pri Dukli v rusko vjetništvo. Ponoči pa je drzno napadel rusko stražo 3 mož, dva je s kolom ubil, tretji pa je sam prosil milosti. Rusom je odvzel orožje in je nato s tremi drugimi tovariši po dvadnevni blodnji in velikih težavah utekel vjetništvu. Cel dan je bil skrit pod nekim mostom in je tičal do pasu v vodi. Zadnji dan pred rešitvijo so naši trije junaki morali prebiti rusko črto. Izbrali so si najkrajšo pot skozi neki gozd in sicer v trdi noči. Srečno so prišli do prednje ruske stražnice, kjer je počivalo 24 Rusov. Mikuž je napadel stražujočega vojaka, ga s puškinim kopitom pobil na tla in nato vjel ostalih 23 Rusov. Slučaj je hotel, da je prišel z vjetimi Rusi naravnost k svoji četi. Mikuž je dobil veliko zlato kolajno in darilo 200 K. Tudi na italijanskem bojišču se je izredno hrabro obnašal. Udeležil se je od začetka vojske do njegove smrti 18 napadov z bodali ali jurišev, a še vsakokrat ga je varovala Marija, kateri se je vedno priporočal. Dne 6. februarja ravno opoldne je priletela v taborišče, kjer je bil Mikuž, težka italijanska krogla, ki je zadela našega junaka tako nesrečno, da je bil pri priči mrtev. Padlega so dičile zlata, 2 srebrni in bronasta hrabrostna kolajna. Dasiravno med samimi Nemci, vendar je ostal vedno zvest sin svoje slovenske matere.

Vsem padlim slovenskim junakom svetila večna luč!

žni častnik, ki sem ga videl do tedaj v zadnjih izdihljajih.

Gotovo bi še bil žalcigro ogledoval do konca, da se ni bližal odru general v družbi našega polkovnika in častnikov. Važnejše nego prebodeni ruski špijon se mi je vendar le zdela predstojniška prepoved: Ne smeš se ganiti z mesta! Kaj bi še le bilo z menoj, ko bi bil videl general krvave gosi na mojem sedlu? Pogled na generalove rdeče hlače in na brezglave gosi me je streznil z jednim sunkom iz trenutne omotice. Odplaval sem v galopu na konju v naše taborišče.

Ravno pravočasno sem še obvestil vojaštvo o prihodu obersta, da je pogasilo in razbrskalo svoje ognje.

Vrnivši se je polkovnik našel po njegovem mnenju kot hrast nepremično izpolnjeno prepoved: Ne kuri in ne peci krompirja! Gospod nam je še povedal zgodbo o ruskem špijonu in menil, kako predstojniško modro nas je posvaril gospod general pred sovražno nevarnostjo. Celi polk z menoj vred pa je bil drugega mnenja.

Zakorakali smo naprej. Pot nas je vodila skozi vas, kjer sem bil malo poprej očividec smrti ruskega vohuna. Pri vhodu v selo je visel na starikavo grbavi vrbi kmet, ki je vozil na cvilečem vozu slamo in sovražnega častnika. Dirnil in ganil me je ta uprav strašni prizor obešenca. Bila je pač to tedaj prva viseča žrtev, ki jo je zrlo moje oko sedaj mrtvo, malo poprej pa videlo živo.

Proti večeru onega dne smo dosegli železniško postajo na glavni progi Lvov z napisom: Kamienobrod. Od tukaj se je raztegnil polk v polmraku v bojno črto; zakaj sovražnik je bil naznanjen že prav blizu. Čisto v mraku smo dospeli do celemu svetu znanih grodeških ribnikov. Ob železniški progi smo se še pomaknili nekoliko naprej in obstali na povelje na razsežni planjavi. Napenjali smo radovedno pogled v temno noč, prisluškovali nestrpljivo, a od nikoder ni zapeketnil noben strel, povsod v daljavi grobna tišina.

Vsled tega miru sem domneval sovražnika še v precejšnji oddaljenosti in legel sem s tovariši vred na zemljo. Nočili smo pod milim nebom, na golih tleh, brez odej, v septemberski noči od 7. na 8. Pri lesketu zvezd in luninem svitu sem trdno spal, in še le občutil mraz, ko me je zbudil okoli 3. ure v jutro stotnik Francl in me pozval:

„Primojdun, vstani in pridi pogledat, kakšne strelske jarke sem izkopal s pionirji za naš polk!"

Jutrajno jesenski mraz me je potresal vzbujenega iz trdega spanja, ko sem stopal za tovarišem do one dolge grabe, ki jo je nazval bahavo neprodirni strelski jarek. To je bila prva strelska graba, ki sem jo videl do tedaj na bojnem polju. Še meni, neuku v tej stroki, se je dozdevala tako plitva in nerodna, da sem omenil prijatelju:

„Iz te dolbine, ki se poglablja komaj do kolen s kosmato vejo, kaj še le z grozno artilerijsko šibo."

Francl je bil radi te opazke na debelo užaljen in me imenoval nevednega blebetavca, ki je doslej uganjal le hribovske kozle, sedaj pa se drzne gragajoče ošvrkniti bojno tehnično izobraženega strokovnjaka. Moštvo je res počenilo v to nerodno prvo strelsko grabo in čakali smo napeto vsi, odkod da bo prihrul nad nas sovražnik.

Vzhodno nebesno obzorje so ošvignili v dolgih, krvavordečih pramenih prvi žarki vzhajajočega solnca, oznanjujoč prihod jutra, začetek velikega Marijinega praznika, dne 8. septembra. Pripeljala se je korakoma na nebesni obok ognjevita solnčna obla in razsvetila v jutrajni zarji plan, bojno polje pri svetovnoznanem Grodeku. To jutro je bilo čarobno lepo, res naravno rajsko oznanilo praznika, rojstnega dne nebeške in zemeljske Kraljice. Pred nami je zaplavala v objemu jutranjega solnca rodovitna, gališka ravan, le tupatam posuta s kakim vidnim selom, pritlikavim dreviem.

Kljub popolnemu svitu je vladala, nas mamila in zibala v negotovost nemoteno tišina. Niti jeden strel se ni oglasil. Artiterijsko peklensko žrelo je še bilo zaprto. Gledal sem moštvo, kako se je pobožno križalo pri spominu na Marijin praznik; tudi moja duša je zakrilatila nad ravan do nebes po tolažbo in pomoč. Solnce nas je že občutno peklo pri prežanju na sovražnika, ko je došlo povelje za naskok na bližnjo vas Minjow, kjer se skriva sovražnik. Zravnal se je polk v prvih strelskih grabah in pomaknil korakoma v ravan.

Z našimi prvimi stopinjami na plan se je zapričela najbolj krvava in največja bitka, ki se je bila kedaj med človeštvom na zemlji — bitka pri Grodeku. Vsak, ki se je udeležil tega orjaško krvavega spopada, mi bo pritrdil, da nekaj tako vnebovpijoče krutega se ne bo doigralo več na bojnem polju, ako tudi trpi svetovna vojna še nekaj let. Zakaj pa ne? Bila je to zadnja borba na tej svetovni klavnici, kjer se je streljalo, bilo in ruvalo med seboj na odprti planjavi z modernim orožjem, a še brez jarkov in zakopov od naše strani. Artilerija in strojnice so imeli viden ter odprt cilj. Mislim tudi, da nobena bitka doslej ni zahtevala in požrla toliko mladeniško, moško in vojaško krepkih ter zdravih žrtev nego ta. Skozi stoletja se bo pisalo, čitalo in učilo o človeško požrešnem grodeškem zmaju, ki je pričel svojo krvavo pojedino dne 8. septembra leta 1914.

Pred nami je bila že omenjena vas Minjow. — Polk je dobil nalog: Sovražnika naskočiti in mu iztrgati selo! Med nami in vasjo se je razprostirala kot miza gladko ravna plan brez vsakega najmanjšega kritja. Nekoliko varnosti je nudila jedino le železniška proga, ki vodi mimo sela in se dviga kak meter nad grodeško planoto.

Komaj je sovražnik zapazil v solnčnem svitu naš naval in naskok, obsul je napadalce s šrapneli in z granatami vseh velikosti. Pokalo, grmelo, žvižgalo in tulilo je po zraku, eksplodiralo nad glavami, udarjalo pred, za nami ter med naše vrste. Mislim, da na sodni dan ne more biti hujše in strašnejše, nego je bil ta sovražni artilerijski ogenj, ki nas je z peklensko šibo udrihal, dokler se nismo približali vasi.

(Dalje prih.)